

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PIEKTĀ NODAĻA

LIETA “SĻADZEVSĶIS pret LATVIJU”

(Iesniegums Nr.32003/13)

SPRIEDUMS

STRASBŪRA

2020.gada 11.jūnijs

Šis spriedums ir galīgs, bet tajā var tikt veiktas redakcionālas izmaiņas.

Lietā “Sļadzevsķis pret Latviju”

Eiropas Cilvēktiesību tiesa (Piektā nodaļa), sanākusi kā komiteja šādā sastāvā:

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, priekšsēdētāja,
Mārtiņš Mits,
Anja Seibert-Fohr, tiesneši,

un *Victor Soloveytchik*, nodaļas sekretāra vietnieks,
pēc apspriešanās slēgtā sēdē 2020.gada 17.martā
pasludina šādu spriedumu, kurš pieņemts norādītajā datumā:

TIESVEDĪBA

1. Lietas pamatā ir iesniegums (Nr.32003/13), kuru Tiesā pret Latvijas Republiku saskaņā ar Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (“Konvencija”) 34.pantu 2013.gada 5.maijā iesniedza Latvijas pilsonis Sergejs Sļadzevsķis (“iesniedzējs”).

2. Latvijas valdību (“Valdība”) pārstāvēja tās pārstāve K. Līce.

2. 2014.gada 16.janvārī iesniegums saistībā ar sūdzību par tiesvedības ilgumu saskaņā ar Konvencijas 6.panta 1.punktu tika nosūtīts Valdībai, un pārējā iesnieguma daļa tika atzīta par nepieņemamu izskatīšanai pēc būtības saskaņā ar Tiesas Reglamenta 54.punkta 3.apakšpunktu.

3. Valdība iebilda pret iesnieguma izskatīšanu komitejā. Izskatījusi Valdības iebildumus, Tiesa to noraida.

FAKTI

I. LIETAS APSTĀKĻI

4. Iesniedzējs ir dzimis 1970.gadā un dzīvo Londonā.

5. Iesniedzējs un V.S. apprecējās 1994.gada 22.jūnijā. Viņu dēls N.S. ir dzimis 1995.gada 25.janvārī, un viņu meita E.S. – 2002.gada 20.decembrī.

6. Iesniedzējs vismaz kopš 2005.gada sākuma dzīvo Londonā. N.S. dzīvo pie viņa kopš 2006.gada marta.

7. 2006.gada 20.decembrī notika incidents, kuru Latvijas iestādes uztvēra kā iesniedzēja mēģinājumu piespiedu kārtā izvest E.S. no Latvijas un aizvest viņu uz Apvienoto Karalisti. Pēc šī gadījuma iesniedzēja aprūpes tiesības attiecībā uz E.S. uz laiku tika apturētas, un E.S. palika V.S. aprūpē.

A. Tiesvedība pirmās instances tiesā

8. 2005.gada 11.martā iesniedzējs vērsās Rīgas apgabaltiesā ar prasību par laulības šķiršanu. Tiesvedība tika ierosināta 2005.gada 13.aprīlī, pēc tam, kad viņš bija iesniedzis prasības papildinājumus, novēršot trūkumus un lūdzot tiesu nolemt, ka abiem bērniem jādzīvo pie viņa. Iesniedzējs no V.S. pieprasīja arī ikmēneša bērna uzturlīdzekļu maksājumus.

9. 2005.gada 24.augustā V.S. iesniedza pretprasību, lūdzot pilnīgu aizgādību pār abiem bērniem, ikmēneša uzturlīdzekļu maksājumus no

iesniedzēja un iesniedzēja saskarsmes tiesību noteikšanu attiecībā uz bērniem.

11. Pēc tam abas puses iesniedza papildinājumus un paskaidrojumus par viņu mantas sadali, saskarsmes tiesību noteikšanu un uzturlīdzekļu maksājumiem.

12. Rīgas apgabaltiesa 2008.gada 12.maijā pasludināja spriedumu, laulību šķirot un nosakot iesniedzējam un V.S. kopīgu aizgādību pār N.S., un V.S. aizgādību pār E.S. Rīgas apgabaltiesa noraidīja iesniedzēja prasību par viņa saskarsmes tiesību noteikšanu attiecībā uz E.S., V.S. prasību par saskarsmes tiesībām attiecībā uz N.S. un iesniedzēja lūgumu par uzturlīdzekļu maksājumiem. Abas puses spriedumu pārsūdzēja.

13. No 10 tiesas sēdēm, kas bija nozīmētas Rīgas apgabaltiesā, divas atlika iesniedzēja slimības dēļ, bet vienu V.S. slimības dēļ, kas pagarināja tiesas procesu par aptuveni deviņiem mēnešiem. Pēc iesniedzēja lūguma tika atliktas vēl divas tiesas sēdes. Viņš paskaidroja, ka viņš un N.S. dzīvo Londonā, kur N.S. apmeklē skolu. Tā kā iesniedzējs nevarēja atstāt N.S. vienu pašu viņš lūdza Rīgas apgabaltiesu atlikt tiesas sēdes. Pirmā lūguma iesniegšanas brīdī N.S. bija 11 gadus vecs, bet otrā – 12 gadus vecs. Tas pagarināja tiesas procesu aptuveni par gadu. Vēl vienu tiesas sēdi atlika, lai saņemtu atzinumu no Rīgas pilsētas bāriņtiesas – pašvaldības izveidotās aizbildnības un aizgādības iestādes (“Bāriņtiesa”) (skat. zemāk 14.rindkopu).

B. Process Bāriņtiesā

14. Rīgas apgabaltiesa 2005.gada 15.aprīlī lūdza Bāriņtiesu sniegt atzinumu par aizgādības un saskarsmes tiesībām. Bāriņtiesa vairākkārt informēja Rīgas apgabaltiesu, ka tā nevar sniegt šādu izvērtējumu, jo iesniedzējs ieplānotajās tikšanās reizēs nepiedalījās un nesadarbojās ar to. Iesniedzējs nenodrošināja arī N.S. ierašanos uz šīm tikšanās reizēm. Bāriņtiesa 2007.gada 8.februārī sniedza savu pirmo atzinumu, secinot, ka V.S. ir jābūt viena atsevišķa vecāka aizgādībai pār abiem bērniem, savukārt iesniedzējam vajadzētu būt tikai saskarsmes tiesībām. Tomēr 2008.gada 5.martā tā sniedza atkārtotu atzinumu par aizgādības un saskarsmes tiesībām. Šajā atzinumā iestāde secināja, ka iesniedzējam un V.S. ir jābūt kopīgai vecāku aizgādībai pār N.S., un V.S. jābūt viena atsevišķa vecāka aizgādībai pār E.S.; turklāt iesniedzējam jāsaņem psihologa rekomendācijas, lai kontaktētos ar E.S.

15. Procesa laikā apelācijas instances tiesā Bāriņtiesa lūdza palīdzību Bērnu un ģimenes tiesas konsultāciju un atbalsta dienestam Apvienotajā Karalistē. Tomēr Bāriņtiesa 2011.gada 27.septembrī tika informēta, ka minētajam dienestam nav izdevies sazināties ar iesniedzēju, jo viņš nav atbildējis uz uzaicinājumiem uz pārrunām, bet satikt iesniedzēju un N.S. viņu dzīvesvietā nav bijis iespējams.

C. Tiesvedība apelācijas instances tiesā

106. Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta lietu no Rīgas apgabaltiesas saņēma 2008.gada 24.jūlijā; tomēr lietas izskatīšana apelācijas kārtībā tika uzsākta 2009.gada 2.jūnijā, un pirmā apelācijas instances tiesas sēde bija nozīmēta 2010. gada 1.jūnijā.

17. 2010.gada 1.jūnija tiesas sēdē iesniedzējs nepiedalījās; tomēr Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta lietu izskatīja un nākamo sēdi nozīmēja 2010.gada 15.jūnijā, kad bija jāpasludina spriedums.

118. 2010.gada 10.jūnijā iesniedzējs informēja Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātu, ka viņš neieradās tiesas sēdē 2010.gada 1.jūnijā, jo nebija saņēmis tiesas pavēsti, līdz ar to viņš par to nebija informēts. Cita starpā, viņš norādīja savu adresi Apvienotajā Karalistē un, nesniedzot papildu paskaidrojumus, atsaucās uz nacionālo tiesību normu, kas reglamentē tiesas dokumentu piegādi ārzemēs dzīvojošam procesa dalībniekam. Savukārt Tiesai viņš paskaidroja, ka viņš nevarēja piedalīties šajā sēdē, jo viņa lidojums bija aizkavējies. To, ka iesniedzējam bija lidmašīnas biļete uz 2010.gada 1.jūniju ceļošanai no Londonas uz Rīgu, apstiprina Tiesā iesniegtie dokumenti.

19. 2010.gada 15.jūnijā Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta paziņoja, ka tā nevar pieņemt un pasludināt nolēmumu bez iesniedzēja līdzdalības, tāpēc nākamo tiesas sēdi nozīmēja 2010.gada 16.septembrī. Tomēr minētajā datumā tā konstatēja, ka iesniedzējs dzīvo Apvienotajā Karalistē, tāpēc lūdza Tieslietu ministriju nosūtīt tiesas pavēstes uz iesniedzēja dzīvesvietas adresi tur. Lai arī ar iesniedzēju nevarēja sazināties pēc viņa adreses Londonā, viņš tiesā ieradās nākamajā tiesas sēdē 2011.gada 27.aprīlī, kuras laikā viņš paskaidroja, ka ar viņu jāsazinās, izmantojot viņa iepriekš norādīto kontaktadresi Latvijā.

20. Iesniedzējs atkārtoti neieradās uz nākamo tiesas sēdi 2011.gada 6.decembrī. Viņš informēja Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātu, ka par to uzzinājis par vēlu un nav varējis noorganizēt braucienu uz Latviju no Apvienotās Karalistes, uzsverot savu slikto finansiālo stāvokli. Tomēr Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta neuzskatīja viņa neierašanos par attaisnojošu un lietu izskatīja.

121. 2011.gada 20.decembrī Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta pasludināja spriedumu. Tā laulību šķīra un nosprieda, ka V.S. jābūt viena atsevišķa vecāka aizgādībai pār E.S. Augstākā tiesa noraidīja iesniedzēja iesniegumu par saskarsmes tiesībām attiecībā uz E.S., pamatojoties uz 2006.gada 20.decembra incidentu (skat. iepriekš 8.rindkopu). Tāpat tā norādīja, ka iesniedzējam nekas netraucēja iesniegt jaunu prasību viņa saskarsmes tiesību noteikšanai attiecībā uz E.S. Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta konstatēja, ka puses nav pārsūdzējušas Rīgas apgabaltiesas spriedumu attiecībā uz to, ka iesniedzējam un V.S. jābūt kopīgai vecāku aizgādībai pār N.S. Tiesa apmierināja V.S. pieteikumu par saskarsmes tiesībām attiecībā uz N.S. un noslēgumā norādīja, ka iesniedzējs ir apzināti kavējis procesu.

22. Attiecībā uz laulības šķiršanu spriedums stājās spēkā 2012.gada 7.februārī. Pārējā daļā iesniedzējs iesniedza kasācijas sūdzību.

D. Tiesvedība Augstākās tiesas Senātā

23. 2013.gada 24.janvāra Rīcības sēdē Augstākās tiesas Senāts noraidīja iesniedzēja kasācijas sūdzību, jo tā neskāra būtiskus juridiskus jautājumus.

E. Blakus sūdzību izskatīšana

24. Laikā no 2007.gada 20.augusta līdz 2011.gada 14.septembrim nacionālās tiesas izskatīja septiņus abu pušu lūgumus par viņu prasījumu nodrošināšanu un pagaidu saskarsmes tiesību noteikšanu līdz galīgā sprieduma pieņemšanai. Šī procesa ietvaros notika septiņas tiesas sēdes, un nacionālās tiesas pieņēma astoņus lēmumus. Tā kā iesniedzējs nesadarbojās ar psihologu, kurš strādāja ar E.S., viņam tika pastāvīgi liegtas saskarsmes tiesības attiecībā uz viņu.

II. PIEMĒROJAMIE NACIONĀLIE TIESĪBU AKTI

25. Latvijas Republikas Satversmes 92.pants noteic, ka ikvienam ir tiesības aizstāvēt savas tiesības un likumīgās intereses taisnīgā tiesā, un ikvienam, kura tiesības tiek nepamatoti aizskartas, ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu.

26. Civillikuma 1635.pantā noteikts, ka katra pretiesiska darbība, kas nodarījusi kaitējumu, dod cietušajam tiesības pieprasīt no aizskārēja taisnīgu apmierinājumu, ciktāl viņš vai viņa var tikt saukts(-a) pie atbildības par šo darbību.

JURIDISKAIS ASPEKTS

I. KONVENCIJAS 6.PANTA 1.PUNKTA IESPĒJAMĀIS PĀRKĀPUMS

27. Iesniedzējs sūdzējās, ka tiesvedības ilgums neatbilst “saprātīga termiņa” prasībai, kas noteikta Konvencijas 6.panta 1.punktā, kas noteic:

“Ikvienam ir tiesības, nosakot savu civilo tiesību un pienākumu ..., uz ... lietas izskatīšanu saprātīgos termiņos ... tiesā.”

A. Pieņemamība

1. *Nacionālo tiesību aizsardzības līdzekļu neizmēšana.*

28. Valdība apgalvoja, ka iesniedzējs nav izsmēlis nacionālos tiesību aizsardzības līdzekļus, jo viņš, pamatojoties uz Satversmes 92.pantu un Civillikuma 1635.pantu, varēja iesniegt prasību vispārējās jurisdikcijas tiesās, pieprasot atlīdzinājumu par viņa tiesību uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā iespējamo pārkāpumu.

29. Kā piemēru Valdība minēja gadījumu, kad prasītājs bija vērsies tiesā ar prasību pret valsti, jo administratīvā tiesa lietā nebija sniegusi sava nolēmuma tulkojumu, tādējādi liedzot viņam šo lēmumu pārsūdzēt. Augstākās tiesas Senāts 2010.gada 24.novembra spriedumā (lieta Nr.SKC-233) norādīja, ka Civillikuma 1635.pants nav piemērojams, jo prasība attiecas uz publiski tiesiskajām attiecībām. Tomēr Satversmes 92.pants bija tieši piemērojams un garantēja tiesības uz pienācīgu atlīdzību par pamattiesību pārkāpumu. Tāpat Senāts uzskatīja, ka tiesas secinājums par to, vai tiesas darbības rezultātā ir pieļauts pārkāpums, ņemot vērā šī pārkāpuma smagumu attiecībā uz personas pamattiesībām, veidotu pamatu, lai lemtu, vai atbilstoši Satversmes 92.pantam būtu jāpiešķir atlīdzība.

30. Tāpat Valdība iesniedza Rīgas apgabaltiesas 2013.gada 11.aprīļa spriedumu par prasību saistībā ar kriminālprocesa ilgumu (lieta Nr.C27200511). Šajā lietā prasītājam tika piešķirta kompensācija 500 Latvijas latu (LVL – aptuveni 711 eiro (EUR)) apmērā, jo kriminālprocesa, kas nebija īpaši sarežģīts, izskatīšana pirmās instances tiesā ilga vairāk nekā sešus gadus. Rīgas apgabaltiesa balstījās uz Satversmes 92.pantu un Civillikuma 1635.pantu. 2014.gada 30.decembrī Augstākās tiesas Senāts šo spriedumu atstāja spēkā, norādot, ka tiesas pašā kriminālprocesā jau bija konstatējušas saprātīga termiņa prasības neievērošanu (sīkāku informāciju skat. *Žerebkovs pret Latviju* (lēmums), Nr.16800/11, 24., 57.rindkopa, 2019.gada 26.septembris).

31. Iesniedzējs šajā sakarā uz Valdības iebildumiem neatbildēja.

32. Lietā *Veiss pret Latviju* (Nr.15152/12, 71.punkts, 2014.gada 28.janvāris) Tiesa noraidīja līdzīgu argumentu, pamatojoties uz to, ka Valdība nebija iesniegusi tiesu prakses piemērus, kas apliecinātu tiesību aizsardzības līdzekļa saskaņā ar 92.pantu prasīt kompensāciju attiecībā uz konkrēto prasījuma veidu efektivitāti. Augstākās tiesas Senāta 2010.gada 24.novembra spriedums apstiprina nacionālo tiesu kompetenci izskatīt prasības par tādiem administratīvo tiesu pieļautajiem pārkāpumiem kā savu lēmumu tulkojumu nesniegšana. Valdība nav sniegusi informāciju par turpmāku tiesu prakses attīstību, izņemot Rīgas apgabaltiesas 2013.gada 11.aprīļa spriedumu, kurā tika izskatīta prasība par kriminālprocesa ilgumu lietā, kurā pašā kriminālprocesā bija konstatēts, ka ir pārkāpta saprātīgā termiņa prasība. Tiesu pozīcija attiecībā uz piemērojamo juridisko pamatu prasībai pēdējā spriedumā atšķiras no Augstākās tiesas Senāta pozīcijas, kas norādīta 2010.gada 24.novembrī. Turklāt apelācijas instances tiesa spriedumu pieņēma 2013.gada 11.aprīlī – trīs mēnešus pēc galīgā sprieduma pieņemšanas šajā lietā, un tas stājās spēkā vēl vēlāk – 2014.gada 30.decembrī. Svarīgi atzīmēt, ka tikai šīs divas lietas vien nevar uzskatīt par pietiekamu pamatu, lai secinātu, ka, nepastāvot īpaši ieviestam tiesību aizsardzības līdzeklim, tomēr ir bijis tiesību aizsardzības līdzeklis, kura darbības joma un piemērošana tika skaidri noteikta un apstiprināta vai papildināta ar nacionālo tiesu judikatūru (skat. *mutatis mutandis, Melnītis pret Latviju*, Nr.30779/05, 50.rindkopa, 2012.gada 28.februāris).

33. Tāpēc Tiesa noraida Valdības iebildumu, sīkāk neizvērtējot nacionālā tiesību aizsardzības līdzekļa, uz kuru Valdība atsauca, efektivitāti.

2. *Sešu mēnešu termiņš*

34. Valdība apgalvoja, ka iesniedzējs, vēršoties Tiesā ar sūdzībām, kas saistītas ar tiesvedību par aizgādības tiesībām attiecībā uz viņa dēlu N.S. un laulības šķiršanu, nav ievērojis Konvencijas 35.panta 1.punktā ietvertu noteikumu par sešu mēnešu termiņu sūdzības iesniegšanai. Valdība atzīmēja, ka savā 2011.gada 20.decembra spriedumā Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta *expressis verbis* norādīja, ka jautājums par aizgādības tiesībām attiecībā uz N.S. jau tika atrisināts ar Rīgas apgabaltiesas 2008.gada 12.maija spriedumu, un spriedums šajā daļā stājās spēkā 2008.gada 16.jūnijā. Turklāt laulība starp iesniedzēju un V.S. tika šķirta ar Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2011.gada 20.decembra spriedumu. Šo sprieduma daļu iesniedzējs nepārsūdzēja, tādējādi tā stājās spēkā 2012.gada 7.februārī.

35. Iesniedzējs uz Valdības iebildumiem šajā sakarā neatbildēja.

36. Tiesa atkārtoti, ka saskaņā ar Konvencijas 35.panta 1.punktu tā var izskatīt iesniegumu tikai tad, ja tas ir iesniegts sešu mēnešu laikā no galīgā nolēmuma, kas pasludināts personai izsmēlot nacionālos tiesību aizsardzības līdzekļus, dienas (skat. *Lekić pret Slovēniju* [Lielā Palāta], Nr.36480/07, 65.rindkopa, 2018.gada 11.decembris). Saprātīga termiņa prasība attiecas uz tiesvedības ilgumu kopumā, un tā aptver laika posmu no lietas ierosināšanas nacionālajā tiesā līdz lēmuma, ar kuru strīds tiek izšķirts, pieņemšanai (skat. *König pret Vāciju*, 1978.gada 28.jūnijs, 98.rindkopa, sērija A, Nr.27 un *Poiss pret Austriju*, 1987.gada 23.aprīlis, 50.rindkopa, sērija A, Nr.117.).

137. Kaut arī atsevišķi strīda aspekti tika atrisināti agrāk, nacionālās tiesas strīdu starp iesniedzēju un V.S. izšķīra pilnībā tad, kad tās lēma par aizgādības un saskarsmes tiesībām attiecībā uz E.S., pieņemot galīgo lēmumu 2013.gada 24.janvārī. Tādējādi attiecībā uz tiesvedības ilgumu sūdzība tika iesniegta sešu mēnešu termiņā. Tāpēc Tiesa noraida Valdības iebildumus šajā sakarā.

3. *Secinājums*

38. Tiesa atzīmē, ka šī sūdzība nav acīmredzami nepamatota Konvencijas 35.panta 3.punkta (a) apakšpunkta izpratnē. Turklāt tā nav nepieņemama izskatīšanai arī citu iemeslu dēļ. Tāpēc tā ir jāatzīst par pieņemamu izskatīšanai pēc būtības.

B. *Lietas būtība*

1. *Pušu argumenti*

149. Iesniedzējs atkārtoti savu sūdzību (skat. 27.rindkopu iepriekš).

40. Valdība apgalvoja, ka iesniedzējs pats bija ievērojami vilcinājies lietas izskatīšanu, un nacionālās tiesas rīkojās saskaņā ar bērnu labākajām interesēm.

2. Tiesas vērtējums

41. Tiesa atkārtoti uzsver, ka tiesvedības ilguma saprātīgums ir jāizvērtē, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus un atbilstoši šādiem kritērijiem: lietas sarežģītība, iesniedzēja un iestāžu rīcība un iesniedzēja strīdā skartās intereses (sk. citstarp *Frydlender pret Franciju* [Lielā Palāta], Nr.30979/96, ECT 2000-VII, 43.rindkopa). Iesniedzēja strīdā skartās intereses ir īpaši svarīgas lietās, kas saistītas ar civilstāvokli, un īpaša rūpība ir nepieciešama, ņemot vērā iespējamās sekas, ko nesamērīgs tiesvedības ilgums var radīt attiecībā uz tiesībām uz ģimenes dzīves neaizskaramību (sk. *Laino pret Itāliju* [Lielā Palāta], Nr.33158/96, 18.rindkopa, ECT 1999-I.). Turklāt tikai valsts radīti kavējumi var pamatot secinājumu par “saprātīga termiņa” neievērošanu (sk. *Humen pret Poliju* [Lielā Palāta], Nr.26614/95, 66.rindkopa, 1999.gada 15.oktobris). Attiecībā uz iesniedzēja rīcību Tiesa ir jau iepriekš ir atzinusi, ka personai ir jāizrāda rūpība tikai veicot ar viņu saistītās procesuālās darbības, jāatturas no kavēšanas taktikas un jāizmanto nacionālajos tiesību aktos noteiktā iespēja saīsināt tiesvedības ilgumu (sk. *Unión Alimentaria Sanders SA pret Spāniju*, 1989.gada 7.jūlijs, 35.rindkopa, sērija A, Nr.157). Vienlaikus puses izmantotā kavēšanas taktika neatbrīvo valsts iestādes no pienākuma nodrošināt procesa norisi saprātīgā laikā (sk. *Karcheva un Shtarbova pret Bulgāriju*, Nr.60939/00, 47.rindkopa, 2006.gada 28.septembris, un *Mincheva pret Bulgāriju*, Nr.21558/03, 68.rindkopa, 2010.gada 2.septembris).

42. Šajā lietā termiņš, kas jāņem vērā, sākās 2005.gada 11.martā, kad iesniedzējs vērsās nacionālajās tiesās (sk. 9.rindkopu iepriekš), un beidzās 2013.gada 24.janvārī (sk. šī sprieduma 23.rindkopu). Tiesvedība trīs instancēs ilga vairāk nekā septiņus gadus un 10 mēnešus.

43. Tiesa norāda, ka nacionālajām tiesām bija jāņem vērā par vairākiem aspektiem, kas izriet no iesniedzēja un V.S. laulības šķiršanas, tostarp par aizgādības un saskarsmes tiesību noteikšanu attiecībā uz viņu bērniem, kur bija nepieciešama Bāriņtiesas iesaiste. Tas kopā ar vairākiem paralēliem procesiem (sk. šī sprieduma 24.rindkopu) un faktu, ka iesniedzēja dzīvesvieta ir Apvienotajā Karalistē, palielināja lietas vispārējo sarežģītību no procesuālā viedokļa. Turklāt lietas priekšmets – lieta, kas iesniedzējam bija ļoti svarīga, it īpaši tāpēc, ka šajā laikā viņam tika liegta saskarsme ar E.S., – un iesniedzēja procesā skartās intereses pieprasīja ātru nolēmuma pieņemšanu.

44. Attiecībā uz iesniedzēja rīcību Tiesa atzīmē, ka viņš neieradās vismaz uz divām tiesas sēdēm Rīgas apgabaltiesā, kā rezultātā notika kavēšanās viena gada garumā, jo viņš tajā laikā atradās Apvienotajā Karalistē un, iespējams, nevarēja atstāt savu dēlu N.S. vienu pašu (sk. iepriekš 13.rindkopu). Iesniedzējs neapstrīdēja faktu, ka viņš tika savlaicīgi informēts par šīm tiesas sēdēm, tāpēc nav pamata uzskatīt, ka nav bijis pietiekami daudz laika un iespēju nodrošināt viņa ierašanos tiesas sēdēs, īpaši ņemot vērā lietas priekšmeta svarīgumu. Turklāt Tiesa vērs uzmanību uz to, ka iesniedzējs nesadarbojās ar Bāriņtiesu, tādējādi veicinot kavēšanos attiecībā uz atzinuma saņemšanu par viņa un V.S. attiecībām ar katru no viņu bērniem (sk. iepriekš 14.rindkopu).

155. Attiecībā uz procesu Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā, no lietas apstākļiem izriet, ka iesniedzējs, iespējams, maldinājis nacionālo tiesu par adresi, kurā viņu iespējams sasniegt. Iesniedzējs šai Tiesai paskaidroja, ka viņš nav piedalījies pirmajā apelācijas tiesas sēdē 2010.gada 1.jūnijā, jo viņa lidojums ir aizkavējies, tādējādi viņš par to bija informēts. Tomēr iesniegumos Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā viņš norādīja, ka nav saņēmis attiecīgo tiesas pavēsti. Tāpat viņš atsaucās uz nacionālajām tiesību normām, kā rezultātā tiesa uzskatīja, ka pavēste ir jānosūta uz viņa adresi Apvienotajā Karalistē (sk. iepriekš 18.punktu). Tādējādi iesniedzējs veicināja tiesvedības ieilgšanu.

46. Attiecībā uz valsts rīcību Tiesa atzīmē, ka bija atsevišķi ievērojami bezdarbības periodi. Konkrēti, Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta uzsāka apelācijas procesu gadu pēc tam, kad bija saņēmusi lietu no pirmās instances tiesas, un pirmā sēde bija nozīmēta 11 mēnešus vēlāk (sk. iepriekš 16.rindkopu). Kaut arī šajā laikā nacionālās tiesas izskatīja sūdzības par pagaidu neregulējumu, attiecībā uz lietas būtību netika veiktas nekādas darbības. Turklāt, kaut arī 2010.gada 10.jūnijā iesniedzējs norādīja, ka nav saņēmis tiesas pavēsti (sk. šī sprieduma 18.rindkopu), tikai 2010.gada 16.septembrī Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta secināja, ka ar Tieslietu ministrijas starpniecību pavēste bija jānosūta uz viņa adresi Apvienotajā Karalistē un nākamo tiesas sēdi nozīmēja 2011.gada 27.aprīlī, septiņus mēnešus vēlāk. Visbeidzot jāatzīmē, ka pēc tam, kad Augstākās tiesas Senāts bija saņēmis lietu, lēmuma par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību pieņemšanai bija nepieciešami 11 mēneši, un šajā laikā tiesas sēdes netika rīkotas.

47. Kopumā Tiesa atzīmē, ka, ņemot vērā iesniedzēja procesā skartās intereses, proti, aizgādības tiesības un saskarsmes ar E.S. tiesības, tiesvedības ilgums bija nesamērīgs, un nacionālās tiesas nerīkojās ar īpašu rūpību, kā to šādos gadījumos pieprasa Konvencijas 6.panta 1.punkts (salīdzināt ar *Laino*, citēts iepriekš, 22.rindkopa un *Veiss*, citēts iepriekš, 80.rindkopa). Proti, Tiesa lietas materiālos neredz informāciju, kas attaisnotu būtiskos bezdarbības periodus procesā apelācijas instances tiesā no brīža, kad lieta tika saņemta Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātā 2008.gada 24.jūlijā, līdz procesa uzsākšanai 2009.gada 2.jūlijā un tiesas sēdes nozīmēšanai 2010.gada 1.jūnijā. Tiesa piekrīt Valdībai, ka iesniedzēja rīcība arī veicināja tiesvedības kopējo ilgumu, tomēr tā atgādina, ka pienākums savlaicīgi nodrošināt taisnīgumu, pirmkārt, ir kompetento valsts institūciju pienākums (sk. *Karcheva un Shtarbova*, citēts iepriekš, 47.rindkopa).

48. Izskatījusi visus iesniegtos materiālus un argumentus un ņemot vērā savu iepriekšējo judikatūru līdzīgās lietās, Tiesa uzskata, ka ir pieļauts 6.panta 1.punkta pārkāpums.

II. KONVENCIJAS 41.PANTA PIEMĒROŠANA

49. Konvencijas 41. pants noteic:

“Ja Tiesa konstatē, ka ir noticis Konvencijas vai tās protokolu pārkāpums, un ja attiecīgās Augstās Līgumslēdzējas Puses iekšējās tiesību normas paredz tikai daļēju šā pārkāpuma seku novēršanu, Tiesa, ja nepieciešams, cietušajai pusei piešķir taisnīgu atlīdzību.”

A. Kaitējums

50. Iesniedzējs lūdza piešķirt kompensāciju par mantisko un nemantisko kaitējumu 1 223 690,36 eiro (EUR) apmērā.

51. Valdība šīs prasības apstrīdēja.

52. Tiesa nesaskata cēloņsakarību starp konstatēto pārkāpumu un iespējamo mantisko kaitējumu; tāpēc tā noraida šo prasību. No otras puses, tā uzskata, ka iesniedzējam nodarīts nemantiskais kaitējums. Ņemot vērā lietas īpašos apstākļus un apsvērumu, ka iesniedzējs būtiski veicināja procesa ietilgšanu, balstoties uz taisnīguma principu, tā viņam piešķir EUR 1 000 kaitējuma kompensāciju.

B. Tiesāšanās izdevumi

53. Iesniedzējs lūdza piešķirt atlīdzinājumu par tiesāšanās izdevumiem nacionālajās tiesās EUR 6 643,54 apmērā un atlīdzinājumu par izdevumiem, kas radušies tiesvedības Tiesā laikā – EUR 34 670,06 apmērā.

54. Valdība šīs prasības apstrīdēja.

55. Ņemot vērā tās rīcībā esošos dokumentus un iepriekšējo judikatūru, Tiesa uzskata par pamatotu iesniedzējam piešķirt kompensāciju par izdevumiem un izmaksām, kas radušies procesa Tiesā laikā EUR 53,35 apmērā, un iesniedzēja prasību par tiesāšanās izdevumiem pārējā daļā noraida.

C. Nokavējuma procenti

56. Tiesa uzskata par piemērotu, ka nokavējuma procentu likme ir vienāda ar Eiropas Centrālās bankas rezerves aizdevumu procentu likmi, kurai pieskaitīti trīs procentpunkti.

ŠO IEMESLU DĒĻ, TIESA VIENBALSĪGI

1. *Atzīst* iesniegumu par pieņemamu izskatīšanai;
2. *Nolemj*, ka ir pārkāpts Konvencijas 6.panta 1.punkts;
3. *Nolemj*
 - (a) ka valstij-atbildētājam trīs mēnešu laikā jāsamaksā iesniedzējam šādas summas:

SPRIEDUMS LIETĀ “SĻADZEVSĶIS pret LATVIJU”

- (i) EUR 1000 (viens tūkstotis eiro), pieskaitot jebkurus ieturamos nodokļus, attiecībā uz nemantisko kaitējumu;
 - (ii) EUR 53,35 (piecdesmit trīs eiro un trīsdesmit pieci centi), pieskaitot jebkurus ieturamos nodokļus, attiecībā uz tiesāšanās izdevumiem;
 - (b) ka, sākot no iepriekš minētā trīs mēnešu termiņa iestāšanās līdz samaksas veikšanai, par šo naudas summu ir jāmaksā procenti pēc likmes, kas ir vienāda ar attiecīgajā laika periodā spēkā esošo Eiropas Centrālās bankas rezerves aizdevumu procentu likmi nokavējuma periodā, pieskaitot tai trīs procentpunktus;
4. *Noraida* iesniedzēja prasību par taisnīgu atlīdzību pārējā daļā.

Sagatavots angļu valodā un atbilstoši Tiesas Reglamenta 77.punkta 2. un 3.apakšpunktam rakstveidā paziņots 2020.gada 11.jūnijā.

Victor Soloveytchik
Sekretāra vietnieks

Gabriele Kucsko-Stadlmayer
Priekšsēdētāja